

Masarykova univerzita

Fakulta

Obor řízení

Uchazeč

Pracoviště uchazeče

Habilitační práce

Filozofická fakulta

Teorie a dějiny divadla, filmu a audiovizuální kultury

Mgr. Šárka Havlíčková Kysová, Ph.D.

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Režisér jako koncept. Tvorba operního režiséra Miloše Wasserbauera v padesátých a šedesátých letech 20. století

Složení komise

Předseda

prof. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D.

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Členové

Prof. Veronika Ambros

Univerzita Toronto

prof. PhDr. Jana Wild, PhD.

Vysoká škola múzických umění v Bratislavě

doc. MgA. David Drozd, Ph.D.

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

doc. PhDr. Vlasta Koubská

Akademie múzických umění v Praze

Hodnocení vědecké / umělecké kvalifikace uchazeče

Odborná kvalifikace Mgr. Šárky Havlíčkové Kysovové, Ph.D. navazuje na její VŠ vzdělání v oboru teatrologie na Katedře divadelní vědy, později Katedře divadelních studií Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Pětiletý magisterský dvouoborový studijní program teorie a dějiny divadla – český jazyk a literatura ukončila v roce 2007 dvěma diplomovými pracemi: „Estetika staroindického divadelního umění. Teorie rasy“ (obhájena 2006) a „Česká slovesa se dvěma interními argumenty“ (2007). Tyto kvalifikační práce vznikly pod vedením Mgr. Pavla Kleina, Ph.D. et Ph.D. ve spolupráci s PhDr. Dušanem Zbavitelem, DrSc. (teatrologická práce) a pod vedením doc. Mgr. Mojžíry Dočekala, Ph.D. (bohemistika). Disertační práci na téma „Hastábhinaja. Gesta rukou v tradičním divadelním umění Indie“ úspěšně obhájila v roce 2010. Tato práce vznikala pod vedením prof. PhDr. Evy Stehlíkové opět ve spolupráci s PhDr. Dušanem Zbavitelem, DrSc.

Odbornou kvalifikaci si adeptka rozšířila studijními a kontaktními pobyty na zahraničních univerzitách. Na podzim 2006 jednosemestrálním pobytem na Universität Potsdam v Německu a v letech 2009 a 2011 krátkodobými studijními pobyty zaměřenými na studium klasických divadelních technik v Indii a Japonsku.

Od roku 2011 působí jako odborná asistentka Katedry divadelních studií. Mezi klíčové oblasti její expertízy patří teorie divadla – zejména český divadelní strukturalismus a kognitivní přístup k analýze jevištního tvaru – a inscenační praxe opery, s důrazem na 20. a 21. století. Dlouhodobě se ve své badatelské i pedagogické činnosti zabývá inscenováním opery v Brně.

Její dosavadní vědecký výzkum byl podpořen několika grantovými projekty. Aktivně se zapojila do několika výzkumných teatrologických týmů: v letech 2007-2012 byla členkou badatelského týmu v projektu výzkumných záměrů s názvem "Morava a svět: Umění v otevřeném multikulturním prostoru" řešeného Katedrou divadelních, filmových a mediálních studií FF Univerzity Palackého v Olomouci (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, projekt č. MSM 6198959225, 2007–2013), v letech 2011-2015 se podílela na projektu GAČR "Pražský divadelní strukturalismus: souvislosti a potenciál" (GAČR, GAP409/11/1082, 2011-2015) a zapojila se i do projektu navazujícího s názvem "Divadlo jako syntéza umění: Otakar Zich v kontextu moderní vědy a dnešní potenciál jeho konceptů" (GAČR: GA16-20335S, 2016-2018). Hlavní řešitelkou projektu GAČR – s názvem "Generace režiséra Miloše Wasserbauera a progresivní dramaturgie v opeře Státního divadla v Brně" – byla v letech 2015-2017 (GAČR: GA15-06548S). Co se týče projektů mezinárodních, zapojila se do spolupráce na projektu zaměřeném na "Czech and Slovak Scenography for Shakespeare" (vedeném Christianem Billigem z University of Hull) a následně "Shakespeare in Central Europe after 1989: common heritage and regional identity" (Visegrad fund project, 2019-2021, hlavní řešitel Pázmány Péter Catholic Univeristy, Maďarsko). V roce 2009 byla také spolurešitelkou grantového projektu FRVŠ (FRVŠ/1323/2009, 2009, řešitelka prof. PhDr. Margita Havlíčková) "Moderní česká scénografie v kontextu světové tvorby". Zapojila se rovněž do několika dalších, menších badatelských nebo na výuku zaměřených projektů (např. „Inovace výuky hudebního divadla na Katedře divadelních studií“, MUNI/FR/1442/2018) či rozvojových projektů – OPVK („Inovace uměnovědných studijních oborů na Filozofické fakultě MU“, Ministerstvo kultury ČR, CZ.1.07/2.2.00/28.0044, 2012-2014) apod.

V rámci zmíněného projektu GAČR "Generace režiséra Miloše Wasserbauera a progresivní dramaturgie v opeře Státního divadla v Brně" vznikla její habilitační práce. V současné době se podílí na přípravě dalších mezinárodních projektů, jež na výše zmíněné projekty navazují.

Vědecká činnost Šárky Havlíčkové Kysovové je velmi dobře známa a přijímána v mezinárodním kontextu. Výsledky svého bádání prezentovala na mezinárodních konferencích v Barceloně, Berlíně, Bratislavě, Budapešti, Columbusu, Hong Kongu, Hullu, Mohuči, Petrohradě, Římě, Warwicku a dalších místech. Bývá zvána jako host veřejných odborných přednášek (např. Teatrologická společnost, The Institute of Polish Culture, Varšava, National and Kapodistrian University of Athens atd.).

Havlíčková Kysová je autorkou dvou monografií: *Hastábhinaja. Gesta rukou v tradičním divadelním umění Indie* (MU, 2013) a knižního vydání předkládané habilitační práce *Režisér jako koncept* (Karolinum 2019). Je rovněž hlavní autorkou učebního textu určeného studentům teatrologie a divadelních škol *Úvod do teorie divadla: vybrané kapitoly* (Brno, 2014). V posledních letech se ve své publikační činnosti

věnuje převážně české inscenační praxi opery, její teorii a historii. Po řadě textů v českém a anglickém jazyce pro odborná teatrologická či muzikologická periodika – např. *Theatralia*, *Slovenské divadlo*, *Musicologica Brunensia*, *Opus Musicum* či *Czech and Slovak Journal of Humanities: Musicologica* – vydala rozsáhlou kapitolu v knize *The Oxford Handbook of Shakespeare and Music* (Oxford, 2021, editoři Christopher R. Wilson a Mervyn Cooke), zaměřenou rovněž na inscenování opery na českém území s důrazem na reflexi režijně-scénografické koncepce. Havlíčková Kysová byla v minulosti rovněž editorkou tematických čísel mezinárodně uznávaného odborného teatrologického periodika *Theatralia*, jehož se stala šéfredaktorkou. Jako editorka se doposud podílela na tematických číslech „Prague Semiotic Stage – Revisited“ (2012), „Current Trends in Theatre Theory and Meta-theory“ (2016) a „Czech and Slovak Scenography for Shakespeare“ (2018).

Byla či je členkou odborných hodnotících panelů (Ministerstvo kultury ČR, Úřad vlády ČR), konferenčních rad (MU), komisí státních zkoušek a oponentkou kvalifikačních prací na českých vysokých školách (MU, UPOL). Je členkou redakční rady časopisů *Theatralia* (předsedkne rady) a *Opus Musicum* (členka rady).

Havlíčková Kysová je doposud autorkou 1 odborného článku ve WoS, 3 ve SCOPUS, 7 v ERIH/ERIH+, 11 v seznamu recenzovaných periodik ČR a 2 v jiném seznamu recenzovaných časopisů (z toho 2 publikace vyšly v zahraničních periodikách a dalších 7 v angličtině v mezinárodně uznávaných odborných časopisech). Vydala 2 vlastní monografie, 2 rozsáhlé samostatné kapitoly vydané v zahraničí a 2 příspěvky v konferenčních sbornících (1 v zahraničí). Uskutečnila 9 zvaných přednášek, z toho 4 na mezinárodních fórech. Vystoupila na 19 konferencích (z toho 14 mezinárodních). Rozsáhlá je rovněž její recenzní činnost v oblasti reflexe odborných teatrologických publikací. Doposud publikovala 14 rozsáhlejších recenzí převážně zahraniční literatury v českých či zahraničních odborných periodikách. Věnuje se rovněž popularizaci vědy – například v rámci veřejných přednášek pro Teatrologickou společnost. V roce 2016 byla kurátorkou výstavy „Operní Shakespeare v Brně / Operatic Shakespeare in Brno“ uspořádané pod záštitou Katedry divadelních studií v Ústřední knihovně FF MU.

Ohlasy vědecké činnosti Havlíčkové Kysové zahrnují 23 citací/recenzí jejích odborných prací (z toho 5 zahraničních).

Závěr: Vědecká / umělecká kvalifikace uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Teorie a dějiny divadla, filmu a audiovizuální kultury.

Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče

Ihned po ukončení magisterského studia se Havlíčková Kysová začala věnovat výuce v rámci oboru teatrologie. Na Divadelní fakultě JAMU vyučovala dvousemestrální kurz Vybrané problémy české scénografie 20. století (2007-2008), v letech 2009-2012 působila pedagogicky na Katedře divadelních, filmových a mediálních studií FF UP v Olomouci, kde se zaměřovala především na výuku divadelně-teoretických kurzů. Současně se v rámci svého doktorského studia podílela na výuce předmětů na Katedře divadelních studií FF MU. Samostatně přednášela např. kurzy Česká scénografie 20. století, Tradiční divadelní formy Asie, Abhinaja atd. Po absolvování doktorského studia (od r. 2010) se věnovala především kurzům zaměřeným na teorii divadla, analýzu dramatu (kurzy Drama jako literární dílo I a II) a scénografii, postupně se v souladu se svojí rostoucí odbornou profilací zaměřenou na inscenační praxi opery začala i ve výuce věnovat tématům z oblasti hudebního divadla. Opakovaně vyučuje např. kurzy „Richard Wagner divadelník“, „Nibelungův prsten jako inscenační výzva“, „Inscenování opery v Brně“. Vyučovala rovněž v angličtině – např. kurz „Opera on Stage: History of Scenography for Operatic Productions“ ad. Jejím nejnovějším předmětem v této oblasti je kurz „Opera: Žánr v proměnách inscenační praxe“. Ve své odborné a pedagogické činnosti se také již dlouhodobě věnuje možnostem aplikace poznatků kognitivních věd na divadelní tvar a jeho analýzu, opět především na příkladu hudebního divadla, např. v kurzech „Metafory, kterými hrajeme“ či „Kognitivní teorie v teatrologii“. Již třetím rokem se podílí na výuce kurzu z nabídky celofakultního základu tzv. akademických předmětů „Lidská mysl: Úvod do kognitivních věd“. Jejím studiem „Metafory, kterými hrajeme. Perspektivy a meze české kognitivní teatrologie“ (2015) je v posledních letech jejím nejčastěji citovaným textem v absolventských pracích (bc., mgr.) zaměřených na teorii divadla.

Celkem se v rámci výuky podílela na 25 přednáškových cyklech a 12 seminárních kurzech. Dosud vedla přes 20 bakalářských prací, 7 magisterských a 3 doktorské práce (Ph.D.), z nichž jedna bude nyní (PS 2021) obhajována.

Závěr: Pedagogická způsobilost uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci habilitačních řízení v oboru Teorie a dějiny divadla, filmu a audiovizuální kultury.

Hodnocení habilitační práce uchazeče

Assoz. Prof. Mag. Dr. Christian Neuhuber (*Karl-Franz-Universität Graz*)

prof. PhDr. Miroslav Plešák (*Janáčkova akademie múzických umění, Brno*)

prof. PhDr. Miloš Štědroň, CSc. (*Masarykova univerzita, Brno*)

Uvedení oponenti ocenili kvalitu práce a rozsah materiálů, jež autorka zpracovala, a dále především metodologický přínos k problematice zkoumání tvůrčí práce operního režiséra. Rovněž se shodli v názoru, že způsob zpracování problematiky dokládá velkou erudici Havlíčkové Kysové a její mimořádné schopnosti pro vědeckou práci. Miloš Štědroň upozorňuje na přesah textu do současné problematiky operní inscenační tvorby. Miroslav Plešák si všímá některých inspirací z oblasti českého strukturalismu na pojetí Kysové práce.

Napříč chronologií soboru, usilujícího jako celek o plastické vykreslení tvorby Miloše Wasserbauera vyvstává několik nepřímě formulovaných otázek. První z nich se týká epizody ve Wasserbauerově tvorbě, jež bývá vztahována k typu realistického operního režiséra. Druhá se pak dotýká významu scénografie při vytváření režiséřského profilu Miloše Wasserbauera.

Závěr: Úroveň habilitační práce uchazeče **odpovídá** požadavkům standardně kladeným na habilitační práce v oboru Teorie a dějiny divadla, filmu a audiovizuální kultury.

Výsledek tajného hlasování komise

Hlasování se uskutečnilo: elektronicky

Počet členů komise		5
Počet odevzdaných hlasů		5
z toho	kladných	5
	záporných	0

Návrh komise

Na základě výsledku tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké / umělecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a úrovně habilitační práce uchazeče předkládá komise Vědecké radě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity návrh **jmenovat uchazeče docentem** v oboru Teorie a dějiny divadla, filmu a audiovizuální kultury.

V Brně dne 01.11.2021

prof. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D.

.....